

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 50 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.952.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, petek 27. januarja 1939

Cena posamezni
številki din 1'50

Narod majhnih eksistenc

Slovenci smo narod majhnih eksistenc. Slovence, ki bi se dokopal do tega, da postane dinarski milijonar, je že izjema. Da bi pa postal Slovenec dolarski milijonar je že skoraj izključeno. Ker nimamo bogatašev, zato so tudi vsa velepodjetja na naši zemlji večinoma v neslovenskih rokah. Niti onih domačih nismo mogli osvojiti, ki obratujejo že deset in desetletja. Nimamo pač za to potrebnega kapitala.

A tudi povsod drugod se vidi, da smo narod majhnih eksistenc. Plače nameščencev in delavcev so pri nas znatno nižje kakor pa n. pr. v zapadnih državah. Kar dobiva ameriški delavec na uro, to dobiva pri nas delavec na dan. A tudi višji nameščenci so pri nas mnogo slabše plačani kot v tujini. Se slabše! Celo na naših tleh se plačujejo tuji nameščenci mnogo bolje kot domači. Kje bi smel n. pr. naš človek upati, da bi dobil 4000 dolarjev mesečne plače, kakor jo dobiva gen. direktor Standard Oil Comp. v Zagrebu! 200.000 din, kolikor je približno 4000 dolarjev, dobi naš človek kvečjemu na leto, a še takrat mu bo vse zavidno za to plačo.

Smu narod malih eksistenc in zato skromni v vseh svojih zahtevah, a tudi v svoji politiki. Malo večji pritisk in že smo pripravljeno, da odnehamo. Zato se tudi ne znamo s potrebno odločnostjo boriti za svoje potrebe in niti za razvoj svojega gospodarstva, da bi mogli našim ljudem zagotoviti vsaj njih skromne eksistence. To se je že pokazalo nešteto krat, zlasti pa v boju s tujim kapitalom.

Tako n. pr. so glasni protesti čevljarjev dovolj močno opozorili slovensko javnost, da jim konkurenca tujega velepodjetja Bafe uničuje eksistence. Kljub temu nismo varovali naših čevljarjev in pustili, da so propadali še nadalje. Enako nismo znali braniti svojih ljudi proti navalu tujih zastopnikov in agentov. Vsa naša javnost je dobro vedela, da vsak tuj zastopnik in vsak tuj agent uničuje eksistenco vsaj enega našega človeka. A potrebne zaščite naši ljudje niso doživeli.

Sedaj doživljamo zopet enak primer. Veliko tuje podjetje, ki ima že ilak monopol vse trgovine s tekočimi gorivi na debelo, hoče postati tudi absolutni gospodar vse te delajne trgovine. Zato pošilja povsod po državi svoje črpalkke, da se za vedno zavaruje tudi pred možnostjo, da bi mu kdor mogel kdaj konkurirati na našem trgu. Znano je, da pomeni vsak monopolni položaj velepodjetja težko škodo za konsumenta, ker se ta ne more upreti, pa če se prodaja monopolizirani predmet še tako drago. Že v lastnem interesu bi zato morala naša javnost naslopati proti vsaki tendenci monopoliziranja v trgovini. A tega ne stori in v boju med kartelom in delajnimi trgovci ne zavzame onega odločno protikartelnega stališča, ki bi ga morala. Če bi bila naša javnost res zavedena, potem sploh debate ne bi smelo biti o tem, da mora vsaka nova črpalka pomeniti eno eksistenčno možnost več za našega človeka, da pa bi morala biti kartelu ta možnost brezobzirno zaprta.

Slovenci smo narod malih eksis-

slene in vsa naša gospodarska politika bi morala imeti ta cilj, da ustvarimo našim ljudem čim več eksistenčnih možnosti in da ne pustimo tujemu kapitalu, da našim ljudem te eksistenčne možnosti uničuje. Zato bi morali z vso doslednostjo ščititi našega obrtnika, našega trgovca, našega poslovnega človeka in dosledno uveljavljati načelo, da pripada ves zaslužek v trgovini, obrtu in drugih gospodarskih poklicih na našem domačem trgu edino našim ljudem. Če tega načela ne bomo z vso odločnostjo izvajali, bodo morali naši ljudje zapuščati domovino ali pa bomo imeli legije brezposel-

nih, ki bodo v težko breme nas vseh. Namesto, da bi ti ljudje s svojim zaslužkom prispevali k napredku našega gospodarstva, bo moralo to prispevati za njih vzdrževanje.

Že itak nizka življenjska raven našega naroda bo zdrknila še bolj navzdol in ne bomo več niti narod skromnih eksistenc.

Da se to ne zgodi, moramo braniti ne le pravice do zaslužka vseh naših ljudi, temveč tudi pravice vse pokrajine, da ona ne izgubi priporočeno pozicijo in da ostanejo nedotaknjene tudi njene eksistenčne možnosti. Zato je nujno potrebna borba za samoupravo,

ker samo s pomočjo samouprav moremo v resnici učinkovito našim ljudem ustvarjati nove eksistence, stare pa jim ohranjati.

Ni nič posebno sijajnega v tem, da smo samo narod malih eksistenc, vendar pa nam te male eksistence dajejo možnost za zadovoljiv kulturni, gospodarski in socialni razvoj. Pogoji je le, da ima naš človek tudi svojo eksistenco, pa čeprav skromno, samo da jo ima, ker se bo potem že sam dokopal do malo boljše. Saj so naši ljudje marljivi in vestni, a tudi dovolj bistri, da v življenjskem boju vzdrže, če imajo le količkaj trdnih tal pod nogo.

Nekdo je menda prišepnil, da dobiva zagrebška občina od vsake črpalke po 40.000 din. Razumemo, če si hoče občina v svoji denarni stiski povsod poiskati nove viro dohodkov. Toda na drugi strani mora pa tudi občina razumeti, da se pri bruto jukasu 60 din ne more nič pobrati! Tu pa že velja pregovor, da ni mogoče vzeti tam, kjer nič ni in da je tam celo cesar izgubil svojo pravico.

Ce bi te nove namere obveljale, potem bi se zgodilo to, da bi naši domači ljudje morali opustiti vse črpalke, ker se jim te ne bi izplačale. Zgodilo bi se torej natančno to, kar hoče kartel, da bi namreč prenehale črpalke biti last naših ljudi in da bi potem prešle v last bencinskega kartela.

Tega se mora ljubljanska mestna občina zavedati in zavedati tudi dalekosežnosti sklepa o tej zadevi. Ne gre le za vprašanje novih črpalke, temveč gre za eksistenco naših ljudi, ki je po ataki kartela ogrožena. To atako je treba energično zavrtniti in ne pustiti, da postane kartel še v tej ali oni obliki gospodar na ljubljanskem trgu. Naj bodo gospodje na magistratu prepričani, da ni to le zahteva direktno interesiranih trgovcev s tekočim gorivom, temveč vsega ljubljanskega prebivalstva, ki nima prav nobenih simpatij za tuje kartele.

Odločno treba zavrtniti

atako bencinskega kartela na ljubljanski trg

Med tujimi družbami, ki na široko izkoriščajo jugoslovanski trg in dobrotljivost naše državne centrale, je tudi bencinski kartel.

Z uredbo o tekočih gorivih je dobil bencinski kartel treh tujih družb v naši državi monopolni položaj, že prej pa je dobil z znižanjem carine za svojo mešanico velike carinske ugodnosti, ki se letno cenijo na 40 milijonov din. Res je, da morajo zato te družbe imeti v zalogi eno četrtino blaga, ki ga uvozijo. In res je, da so v ta namen investirale 40—50 milijonov din, toda pri 40 milijonskih letnih carinskih ugodnostih niso te investicije posebno hude.

Vsekakor pa je položaj bencinskega kartela v državi tako ugoden, da so gospodje tega kartela kar lahko zadovoljni in da si smejo kar čestitati, da so dosegli takšno izjemno ugodno pozicijo. Človek bi zato tudi od njih pričakoval, da se bodo z doseženimi uspehi tudi zadovoljili, zlasti še, ker so njih družbe v drugih državah že dostikrat doživele učinkovite dokaze, kako drugod vse drugače branijo državne interese v trgovini z nafto in drugimi tekočimi gorivi. Saj vendar danes ni goriva, ki bi bilo za narodno obrambo tako važno, kakor so tekoča goriva. Moč otorožene sile neke države se danes sodi že po tem, koliko letal ima, koliko tankov in avtomobilov in kako je njena vojska motorizirana. Zato gledajo skoraj vse države na to, da so tudi za primer vojne oskrbljene s tekočimi gorivi, zlasti pa z nafto in njenimi derivati. Mnoge države so začele celo pridobivati petrolej in bencin iz premo-ga, ker nimajo zadostnih ležišč nafte, pa čeprav je ta način pridobivanja drag.

Jugoslavija ima bogata ležišča škrljavcev, iz katerih bi mogli pridobivati izvrstna goriva. A tudi bogata ležišča rudninskih olj imamo in pravkar se pripravljamo, da tudi ta naravna bogastva pre-pustimo tujcem. Čeprav se trenutno na odločitvah mestnih se ne kaže prava volja, da bi sami začeli vsa ta bogastva izkoriščati, pa se more pod vplivom javnosti zgoditi, da bomo sami začeli ta bogastva izkoriščati in da nam ne bo potrebna več surova nafta iz tujine, ali pa vsaj ne v dosedanjem obsegu. Takrat pa bo postal tudi bencinski kartel čisto nepotreben. Tudi to bi moral bencinski kartel upoštevati, če hoče

dobro sebi in zato ne razburjati javnosti s svojim postopanjem.

Bencinski kartel ima to lepo ugodnost, da ima svoj dobiček skoraj od vsakega litra bencina, ki se potoči v naši državi. Mislimo, da je to več kot dovolj in da bi se vsak pameten gospodar s tem zadovoljil. Bencinskemu kartelu pa niti ta dobiček ne zadostuje in zato vidimo, kako si prizadeva, da pridejo tudi vse črpalke v državi v njegovo roko, da lastniki bencinskih črpalke ne bi bili več samostojni podjetniki, temveč njegovi nameščenci, ki bi se morali zadovoljiti prav z vsakim zaslužkom, ki bi jim ga dajal kartel.

Pri tem pa bi imel kartel še drugo prednost. Če so lastniki črpalke samostojni trgovci, potem bencinski kartel le ni neomejen gospodar na trgu in more se zgoditi, da pride na trg tudi nekartelski bencin in da se tak toči tudi v nekartelskih črpalkah. Bencinski kartel ne bi bil kartel, če bi trpel konkurenco in zato hoče uničiti tudi vsako možnost konkurence. V interesu potrošnikov — in med te spadajo tudi javna oblastva in državna podjetja — pa je, da konkurenca ne izgine in že zato bi morala oblast preprečiti namero kartela, da izloči vsako konkurenco.

Sedaj skuša bencinski kartel doseči, da zavlada na ljubljanskem trgu. V ta namen hoče, da se poveča število črpalke v Ljubljani. Na posebni anketi mestnega po-glavarsstva se je sicer ugotovilo, da ima Ljubljana že zadosti črpalke in tej ugotovitvi ni mogel ugovarjati niti zastopnik kartela. Ugotovilo se je namreč, da se na vseh 15 ljubljanskih črpalkah na dan ne izloči nad 4500 litrov bencina. Bruto zaslužek od teh 4500 litrov pa znaša le 900 din. Če razdelimo to vsoto na 15 lastnikov črpalke, potem pride na enega le 60 din bruto zaslužka ali na mesec le 1800 din. To je tako malenkosten zaslužek, da še ne zadostuje za golo eksistenco, ker to ni čisti zaslužek, temveč bruto zaslužek. Mislimo, da se vsaj mogočnemu bencinskemu kartelu ni treba potegovati, da bi tudi ta »zaslužek« pripadel njemu.

Zato mislimo, da bi morala to upoštevati tudi ljubljanska mestna občina ter prav odločno nastopiti v zaščito svojih davkoplačevalcev in vsako povečanje števila črpalke gladko odkloniti.

Če kdo, je vendar ljubljanska

občina poklicana, da brani eksistenco naših ljudi.

Načeloma je tudi bilo sklenjeno, da se nove črpalke ne dovolijo, toda le v notranji coni. Kdo je prišel na to sijajno misel dveh con, ne vemo, vsekakor pa mu k njej ni treba čestitati. Čujemo pa tudi, da se nameravajo pobirati od vsake črpalke velikanske pristojbine.

Kaj je s poglobitvijo ljubljanskega kolodvora

Časopisi poročajo, da so se dela za ureditev kolodvorov v Sarajevu, Skoplju in Beogradu že pričela. Modernizacija teh kolodvorov je zamišljena zelo na široko ter bo samo preureditev sarajevskega kolodvora veljala okoli 400 milijonov dinarjev. Modernizacija skopljskega kolodvora bo še dražja, še vedno pa ne tako draga kot preureditev beogradskega kolodvora.

Tudi o modernizaciji ljubljanskega kolodvora se je pri nas mnogo govorilo — pred dvema letoma. Na ljubljanskem velesajmu je bil celo razstavljen načrt, kako naj bi se izvedla poglobitev ljubljanskega kolodvora. Tudi člani vlade so si ogledali ta načrt in priznali, da je poglobitveni načrt najbolj praktičen in zato tudi najcenejši. Bile so tudi že optimistične vesti, da se bo začela misel poglobitve ljubljanskega kolodvora polagoma realizirati, zlasti je še nastal ta optimizem, ko je bila imenovana posebna sekcija za proučevanje tega vprašanja.

Dejansko pa je vsa stvar kljub vsemu temu optimizmu zaspala in vse kaže, da smo glede poglobitve ljubljanskega kolodvora natančno tam, kjer smo bili — pred dvema letoma. Zgodilo se je spet enkrat to, kar se je dogodilo že toliko in tolikokrat. Najprej smo se močno zagnali za zahtevo po poglobitvi ljubljanskega kolodvora, na vse načine dokazali utemeljenost te zahteve, ko pa je prišlo na to, da bi se morala vsa zadeva začeti izvajati, ko bi bilo treba pripraviti denar, pa je vsa zadeva zaspala. In zopet smo tam, kjer smo bili.

Ljubljansko kolodvorsko vprašanje je staro že pol stoletja. Menimo, da ta njegova častljiva starost že sama opravičuje, da se začne to vprašanje reševati. Pa tudi brez ozira na samo starost vprašanja sili še bolj vsakdanja

zadrega, ki nastaja zaradi nerešene ljubljanskega kolodvorskega vprašanja, da se to vprašanje vendar enkrat uredi. In ker ga ni mogoče drugače urediti kot s poglobitvijo, je seveda treba kolodvor poglobiti.

Ljubljana je dobila kolodvor še v času, ko se doli na jugu o železnica niti še ni govorilo. Čeprav je bila Ljubljana že takrat močno gospodarsko središče, vendar pa je jasno, da nekdanji kolodvor za sedanjost Ljubljano ne more zadostovati. Če kje, potem je treba preurediti kolodvor v Ljubljani.

Nikakor ne zavidamo Sarajevu ali Skoplju, če dobe še lepše kolodvore. Toda vse ob svojem času in vse po vrstnem redu. Ljubljanski kolodvor je najstarejši, ljubljanska železniška direkcija za železnico najbolj aktivna, poleg tega ima ljubljanski kolodvor največ prometa, a tudi Ljubljana sama je še vedno močnejše gospodarsko središče kot Sarajevo ali Skoplje. Sami razlogi, ki jasno govorijo, da gre ljubljanskemu kolodvorskega vprašanju prvenstvo rešitve.

Kljub temu pa je za preureditev sarajevskega in skopljskega kolodvora denar na razpolago, za preureditev ljubljanskega pa nikakor.

Ali naj h tej neizpodbitni konstataciji napišemo še komentar? Zalostno je, kako malo razumevanja je za potrebe Slovenije in njene prestolnice. Tem bolj žalostno, ker se od te Slovenije zahteva zelo mnogo. Slovenija je doslej vsa ta pričakovanja še vedno izpolnila, pa čeprav je bila tako mnogokrat razočarana. Toda od samih razočaranj Slovenija ne more živeti in to bi morali enkrat spoznati tudi odločujoči činitelji!

Maloprodajalci soli smejo zaračunati vrečico soli

Zveza trgovskih združenj se je obrnila na finančno direkcijo v Ljubljani z vlogo, da izda potrebno navodilo, da se maloprodajalci soli ne bodo več obsojali zaradi dražje prodaje monopolskih predmetov po § 102. toč. 7. monopolnega zakona, če zaračunavajo pri prodaji soli za vrečico po 25 par. Vloga Zveze trgovskih združenj je bila popolnoma utemeljena, ker v tem primeru ni trgovec zaračunaval blaga dražje, temveč le zaračunaval lastne stroške za ambalažo. Vloga Zveze trgovskih združenj je imela popoln uspeh in je te dni finančna direkcija obvestila Zvezo trg. združenj, da je na njeno vlogo z dne 3. 1. 1939. izdala uprava drž. monopolov, oddelek za prodajo pod MBr. 470/IV. z dne 10. 1. 1939 navodilo, da se v bodoče ne obsojajo več maloprodajalci, če zaračunavajo pri prodaji soli za vrečico po 25 par.

Terjatve proti Nemčiji nekoliko padle

Po zadnjem izkazu o stanju naših kliringov so se naše terjatve proti Nemčiji zmanjšale za 0,8 milijona RM ali za 11,8 milijona din. Položaj se s tem ni bistveno zboljšal. Še vedno bi moralo biti znižanje teh terjatev naša prva skrb. Znatno so se zopet zmanjšale naše terjatve proti Italiji. Ni več daleč ko bodo naše terjatve proti Italiji ugasnile. Gibanje kliringov računov je razvidno iz naslednje tabele:

Aktivni kliringi:	21. I.	21. I.
Bolgarska din	1,77	1,78
Italija din	12,12	19,27
Nemčija RM	26,34	27,19
Poljska din	5,77	3,74
Turčija din	18,44	18,47
Španija pezeta	2,93	2,93
Pasivni kliringi:	21. I.	21. I.
Belgija belg. fr.	2,33	2,47
Madžarska din	16,81	19,24
Romunija din	13,87	15,88
Češkoslovaška Kč	136,12	137,67
Švica	3,09	3,16

Kdo zastopa drogiste?

Takšne so razmere, da moramo postaviti to vprašanje, pa čeprav vemo, da posluje v Kranju prav delavna in vedno čuječa osrednja sekcija drogistov pri Zvezi trgovskih združenj. To vprašanje pa moramo postaviti, ker je ministrstvo za socialno politiko in ljudsko zdravje odgovorilo Zvezi trgovskih združenj na njeno predstavko zaradi novega pravilnika o drogerijah, da je bila že leta 1936. v Beogradu zaradi tega pravilnika neka anketa, na kateri da so bili zastopniki lekarn in drogerij na drobno iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Na podlagi te ankete da je bil izdelan seznam od neke ožje komisije, v kateri da so bili tudi zastopniki drogeristov na drobno. Da so bili drogeristi na drobno zastopani na anketi, to drži, o delu kasnejše komisije pa drogeristi v Sloveniji nič ne vedo. Kdo je torej zastopal drogeriste na drobno v tej anketi? To vprašanje je res treba razčistiti, da ne bo kakšnih neprijetnih presenečenj.

Vprašanje pocenitve umetnih gnojil

Poročali smo po srbskih listih, da so hotele naše tovarne znižati ceno umetnim gnojilom. Ni pa še bilo to prav sklenjeno, ko je nastal na našem deviznem trgu znani preokret in se je angleški funt podražil od 238 do 260 din. Že v svojem poročilu smo na to podražitev funta opozorili in tudi dostavili, da zaradi tega najbrže iz vse pocenitve ne bo nič. Zato smo tudi apelirali na odločilne činitele, da gredo naši industriji za umetna gnojila na roko in tudi sami nekaj store za znižanje cen umetnih gnojil ter se v ta namen niti ne ustrašijo denarnih žrtev. Saj bi se to bogato obrestovalo,

ker bi se donos našega kmetijstva znatno dvignil.

Zaenkrat pa ta apel ni imel uspeha in tako ostane vse pri starem in pocenitve umetnih gnojil zaradi predragih deviz za nakup surovih fosfatov v tujini še ne bo.

Težkoče našega izvoza perutnine in jaje v Nemčijo

Nenadne spremembe naših valutnih in deviznih ukrepov ter deviznega in valutnega postopanja Narodne banke spravljajo naš izvoz vedno znova v težave ter povzročajo izvoznikom težke izgube. Tako je tudi zadnja nenadna spre-

memba tečaja klirinške marke, ki jo je povzročila Narodna banka, težko zadela naš izvoz. Med drugimi so bili posebno težko zadeti izvozniki perutnine in jaje v Nemčijo. Tako so slovenskim izvoznikom perutnine in jaje nemški uvozniki plačali blago že lani, klirinške čke za to blago pa dobivajo izvozniki šele sedaj, ko je odpravljena stalnost nemške klirinške marke in je njen tečaj znatno padel. Izvozniki so kalkularali svoj zaslužek samo na 25 par pri kg. Zaradi padca klirinške marke pa bodo sedaj imeli namesto dobička veliko izgubo. Zaradi odprave stalnosti tečaja

klirinške marke je ogrožen ves izvoz perutnine in jaje, ker se ti proizvodi izvažajo iz naše države skoraj izključno v Italijo in Nemčijo. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine namreč še ni znal najti za to jugoslovansko blago druge trge. Tako bo najbrže ves ta izvoz zastal, ker se z nenadnimi spremembami deviznih in valutnih dolžil jemlje izvoznikom vsaka podlaga za pravilno kalkuliranje. Krivda je tu samo na Narodni banki, ki tako rada s svojimi ukrepi preseneča javnost. Radovedni smo le, koliko časa bodo naši škodljivi iznenadenja še mogoča!

Še o uredbi o občinskih hranilnicah

Naše občine bodo brez kreditov

Poročali smo že o težkih posledicah, ki morajo nastati za vse naše gospodarstvo, če se nedavno izdana uredba o občinskih hranilnicah temeljito ne spremeni. Posebno pa so udarjene z novo uredbo naše občine, ki v bodoče, če ostane uredba neizpremenjena v veljavi, sploh ne bodo mogle več nikjer najemati posojil. Občine pa, ki ne morejo najeti posojil za večja dela in večje investicije, te tudi ne morejo nič storiti niti za svoj napredek, niti za napredek gospodarstva na svojem ozemlju. Nova uredba o obč. hranilnicah bo zato zavrnila javno gradbeno delavnost ter bo povzročila nov zastoj v našem gospodarstvu. Ali pa ni že današnji zadostni velik?

Kako težke posledice mora imeti uredba o občinskih hranilnicah za naše občine, o tem razpravlja v zadnji številki naše odlične revije »Tehnika in gospodarstvo« univ. docent in naš priznani strokovnjak za vsa denarna vprašanja dr. Vladimir Murko. Iz njegovega temeljitega, vseskozi umerjenega in objektivnega članka naj zavedemo le nekatera dejstva. Po novi uredbi bodo smele dajati obč. hranilnice občinam le še kratkoročna posojila, ki pa se morajo vrniti do konca proračunskega leta. To velja tudi za občine, ki so ustanovile dotično hranilnico. A še ta tako strogo omejena kratkoročna posojila smejo znašati samo 10% vlog na knjižice.

Kakšne posledice bodo pomenile te določbe za naše občine? Zakon o mestnih občinah dovoljuje občinam najemanje posojil samo za trajne namene, ki se seveda z rednimi letnimi prejemki ne morejo ostvariti. Če se more investicija plačati že v enem letu, potem seveda tudi ni treba najemati posojila. Če hočejo občine ustvarjati kakšna večja dela, potem potrebujejo dolgoročna posojila, kakor je to tudi vedno bilo. Uredba, ki dopušča občinam le kratkoročne kredite, ki se morajo vrniti najkasneje do konca proračunskega leta, dejansko onemogoča vsako finansiranje trajnih investicij s hranilniškimi posojili. Občinske hranilnice torej popolnoma odpadejo za občine kot vir kreditov. Ves napredek celih pokrajin pa je bil mogoč samo zato, ker so dobivale občine pri obč. hranilnicah cenene kredite ter so samo na obrestih prihranile na leto milijone. Ta prihranek je sedaj občinam onemogočen.

Zasluge naših hranilnic

Dr. Murko našteva nato, kaj vse so storile hranilnice za gospodarški razvoj Slovenije. S hranilniškimi posojili so se izvršile (postavile, razširile, kupile) naslednje samoupravne investicije: 398 šol, 11 cerkva in župnišč, 25 elektrarn in elektrifikacij, 4 plinarne, 19 bolnišnic, 14 uboznic in hiralnic, 83 vodovodov in vodnjakov, 6 sodišč, 2 okrajna urada, 43 mostov in melioracij, 76 cest, železnic, regu-

lacij in avtobusov, 16 klavnic in trgov, 32 gasilskih domov, 59 občinskih stanovanjskih hiš, 60 obč. uradnih poslopij, 5 vojašnic, 8 kopalnišč, 4 muzeji in gledališča, 656 drugih javnih naprav, skupaj 1521 javnih naprav. Pri tem pa so komunalna posojila dosegla pri 29 slovenskih hranilnicah največ 315 milijonov din.

In vse to blagodejno delo naj sedaj preneha! Koliko ljudi je našlo pri vseh teh delih kruha in zaslužek? Ta posojila so bila pogoj gospodarskega napredka naših krajev.

Občine brez možnosti posojil

Kje naj dobe občine v bodoče posojila? V bodoče bodo morale občine za vsako, tudi najmanjšo posojilo zaprositi Drž. hip. banko. Razna pota zelo podražijo tako posojilo, saj je treba za vsako takšno posojilo iti bog zna kolikokrat v Beograd. Vprašanje pa je še, če bo mogla (in tudi hotela) DHB dajati posojila v takem obsegu. Poštna hranilnica pa komunalnih posojil daje zelo malo.

Dolgoročni posojil hranilnice torej ne bodo mogle dajati. Kratkoročni posojil pa šele takrat, kadar bo znesek komunalnih posojil padel pod 10% vseh vlog. To se pa pred desetimi leti nikakor ne bo zgodilo. Popolnoma nejasno je torej, kje bodo mogle občine dobiti nadomestilo za hranilniška posojila.

Navidezno rešitev nudi uredba s tem, da smejo hranilnice kupovati samoupravne vrednostne papirje in domače hipotečne zastavne liste do višine 20%. Toda takšne papirje bi mogla izdajati kvečjemu mesta Ljubljana, Maribor in Celje. Za vse druge občine — in teh je 400 v Sloveniji — pa odpade ta možnost najemanja posojil. Mogle bi se sicer teoretično vse občine združiti in izdati sku-

paj obligacije. V ta namen pa bi se morale vse občine združiti v posebno javno korporacijo. Vsi vemo, da je to praktično skoraj neizvedljivo.

Končno bi mogla kaka hranilnica izdajati komunalne obligacije, kakor so jih nekaj izdajale deželne banke. Dvomljivo pa je, če bi se dale plasirati večje količine takih obveznic med našo publiko.

Svoja izvajanja zaključuje dr. Murko z naslednjimi ugotovitvami: »Če pregledamo verjetni efekt uredbe o občinskih hranilnicah za gospodarstvo naših občin, se nam pokaže, da prenehajo občinske hranilnice skoraj popolnoma kot vir kredita za naše občine, ne da bi se na drugi strani našlo primerne in zadostno nadomestilo za ta posojila, ki so v veliki meri omogočala napredek naših občin, pa tudi naših samouprav. V današnjem času, ko imajo javna dela in javne investicije tak pomen ne le za posamezno javno telo, temveč tudi za našo ločnost in ko zaposlujejo na stotine delovnih moči, ne smemo dopustiti, da bi se investicijska delavnost naših samouprav iz neznanih razlogov omejila. Zato je potrebno, da se dopusti občinskim hranilnicam, da smejo dajati komunalna posojila tudi dolgoročno, in sicer ne le lastni občini, temveč tudi drugim občinam na območju svoje banovine, seveda le do določene višine, n. pr. do 25% svojih vlog.«

K temu bi dostavili samo naslednje. Občani, ki nalagajo denar v svoje občinske hranilnice, ne smejo zaupati svojega denarja svoji lastni občini, drugim institucijam, za katere morda komaj vedo, pa jih morajo! Naj vendar nihče ne misli, da bodo mogli ljudje takšna določila razumeti!

Uredba, ki na tak način jemlje našim občinam vsako možnost zdrave investicijske delavnosti, se je obsodila sama!

Politične vesti

Bolgarski kralj Boris je imel dve uri trajajoč razgovor z Mussolinijem. Govorila sta o balkanski politiki ter zlasti o zadnjem obisku grofa Ciana v Jugoslaviji.

Na prihodnjem zasedanju Balkanske zveze v Bukarešti se bo zlasti razpravljalo o madžarsko-romunskih odnosih.

Turška narodna stranka, ki ima v turškem parlamentu veliko večino, je sklenila razpust parlamenta. Sklep je bil takoj sporočen turški vladi, ki se je nato sestala ter sklenila, da odstopi. Ministrski predsednik Džalal Bajar je demisijsko takoj sporočil predsedniku republike, ki je ostavko sprejel ter poveril mandat za sestavo nove vlade dosedanjemu notranjemu ministru dr. Refiku Saldanu. Računajo, da bo nova vlada še danes sestavljena ter da se takoj nato predstavi parlamentu.

Francoske čete so v četrtek popoldne slovesno vkorakale v Barcelono. Republikanci so sicer razglasili, da bodo mesto branili do zadnjega, vendar pa se je izkazalo,

da to ni bila njih namera, temveč da so to razglasili samo zato, da so zadržali prodiranje nacionalistov in da so se mogli nemoteno umakniti na sever. V noči na sredo so se na šestih vlakih in tovornih avtomobilih umaknili na sever. Skupno je zapustilo Barcelono to noč okoli 100.000 ljudi. Ko so nacionalisti videli, da na njih streljanje nihče več ne odgovarja, so dali povelja za vkorakanje v Barcelono. Na čelu vojske je jezdil general Franco. V Barceloni ostalo prebivalstvo je Francoske čete navdušeno pozdravljalo. Gen. Franco je izjavil, da ne bo preganjal dosedanjih nasprotnikov, če bodo opustili vsak odpor proti njegovi vladi.

Prve vesti o padcu Barcelone so prišle v Rim že ob tleh popoldne. Zvečer je imel Mussolini z balkona Beneške palače velik govor, v katerem je dejal, da je navdušen, da Italijanom nad padcem Barcelone popolnoma upravičeno. Vsi protiboljševiki na svetu se vselej zmagajo. Nešteti naši sovražniki si danes grizejo ustnice. Geslo rdečih je bilo, da se moramo ustaviti, mi pa smo prodrli čez njih meje in verjete, da bomo prodrli še dalje, je med drugim dejal Mussolini. V zvezi s padcem Barcelone se v

mednarodnih diplomatskih krogih govori, da je zmaga gen. Franca nevzdržna in da bo zato znova potrebna konferenca štirih velesil.

»Daily Mail« poroča, da je general Franco sam sporočil angleški vladi, da bo sam gledal na to, da vsi tuji prostovoljci zapuste Španijo, kakor hitro bodo tri četrtine španskega prebivalstva priznale njegovo vlado.

V pariškem parlamentu se je nadaljevala v četrtek popoldne zunanje-politična debata. Večina poslancev je poudarjala, da je Francija resno ogrožena, ker se bo Francova Španija priključila osi Rim-Berlin.

Po zopetni otvoritvi se je imel ekspoz zunan. minister Bonnet. Najprej je opozoril, da je francosko-angleško prijateljstvo trdno in da sta obe demokraciji pripravljene braniti dediščino prednikov. V primeru vojne bi se združile vojne sile obeh držav. Nemško-francoski odnosi so podani z nedavno deklaracijo. Sodelovanje med obema narodoma je dosegljivo, ker se oba zavedata, da bi bila vojna za oba neizmerna nesreča. Glede Italije je dejal, da bo Francija za vsako ceno varovala nedotakljivost francoskega imperija. Podčrtal je, da so vse prevzete obveznosti Francije in njenih zaveznikov v veljavi. Glede Španije pa je poudaril, da ostane Francija zvesta politiki nevmešavanja. Njegov govor je bil sprejet precej hladno.

Po vesteh iz Londona bo Francija zasedla Španski Maroko in Minorco, če bi po Francovi zmagi ostale tuje čete še nadalje v Španiji.

Francoski listi pišejo, da bi si morala Francija nujno prisrsketi kompenzacije, če bi tudi po Francovi zmagi ostale tuje čete v Španiji. Francija mora zahtevati, da ostane Španija špancem in od tega načela ne more popustiti. Kakšen režim pa vlada v Španiji, je ne zanima. Svetovni tisk tolmači to zahtevo Francije tako, da bo Francija zasedla španski Maroko, če bi ostali tuji oddelki v Španiji.

Na to grožnjo odgovarjajo italijanski listi odkrito ter pravijo, da bi zasedba Španskega Maroka ali otoka Minorke pomenila agresivno in neizvzvano akcijo Francije v Španiji in da Italija ne bi mogla ostati v tem primeru ravnodušna. Hkrati bi se tudi poslabšal položaj v Sredozemskem morju.

Agencija Stefani objavlja, da je bilo v Italiji zaradi vaje in pouka vpoklicanih pod orožje 50.000 ljudi letnika 1901.

Republikanska vlada je zapustila Barcelono ter se preselila na sever v mesto Gerona, ki je v bližini francoske meje.

Vse zlato in srebro je odpeljala republikanska vlada v Francijo. Skupno je prepeljalo 7 velikih tovornih avtomobilov v Francijo 40 ton zlata in 5 ton srebra v skupni vrednosti 2 in pol milijarde din.

Kaj bo storila Francija v primeru padca Barcelone, še ni jasno. V Parizu trajajo posvetovanja kar naprej, čuti pa se tudi še pritisk Londona, da bi Francija popustila. Najbrže se bo to tudi zgodilo in mir bo zopet ohranjen.

Maršal Göring postane državni kancelar, kakor poročajo pariški listi. Hitler bo ostal le še državni poglavar in vrhovni poveljnik nemške oborožene sile. Seveda bo ostal še nadalje vodja narodno-socialistične stranke. Maršal Göring da se že nekaj časa sistematično seznanja s posli državnega kancelarja.

Češki listi odločno demantirajo vest, da bi Nemčija predlagala Češkoslovaški sklenitev carinske unije. Ta vest ni nič drugega ko nesmiselna propaganda tujih spekulantov.

Češkoslovaško notranje ministrstvo je ustavilo glasilo čl. legionarjev »Narodni osvoboditelj«. List je bil ustanovljen l. 1934. ter je bil levčarsko usmerjen. Drugo glasilo legionarjev »Legie«, ki pa je samo tednik, bo izhajalo še nadalje.

Poljski zunanji minister Beck je izjavil, da bi Poljska na vso moč podpirala Madžarsko, če bi ta ponovno zahtevala odcepitev Podkarpatske Ukrajine od Češkoslovaske in njeno priključitev Madžarski.

Madžarski zunanji minister grof Czaky bo odpotoval v Rim takoj po povratku italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana iz Berlina.

Angleška policija je prišla na sled irskim teroristom. Izvršila je celo vrsto hišnih preiskav ter zaplenila zelo mnogo orožja in streliva. Več sto ljudi je aretirala.

Japonska agencija »Domei« poroča, da bo Japonska povabila Chamberlaina in zunanjega ministra Halifaxa, da obiščeta Japonsko. Na ta način da bi britanska državnik najlažje spoznala pravi položaj na Kitajskem. Vse kaže, da tudi Japonci pričakujejo, da jim bo Chamberlainov obisk v velikan-sko korist.

Mlinariji v novi borbi zoper vodni prispevek

Melioracijski sklad ubija eksistenco mlinarjev

Zastopniki združenj mlinarjev in žagarjev v Ormožu, v Ptuj ter Murski Soboti so na svoji konferenci, ki je bila pod predsedstvom ormoškega združenja in ob navzočnosti zborniškega svetnika g. Zdravca dne 22. t. m. v Ormožu, — v zadevi uvedbe vodnega prispevka za melioracijski sklad sklenili nasloviti na pristojno mesto preko Zbornice TOI sledečo spomenico:

Uvedba prispevka za melioracijski sklad, predvidena z razpisom gradbenega ministrstva z dne 29. 11. 1938, šte. 49867, je krivična, ker ni v skladu z dejanskimi prilikami naših mlinov in žag na plovni rekah in potokih in ker brez ozira na razmere posameznih podjetij, neupoštevajoč njih kapaciteto, razpoložljivo vodno silo, povprečni čas obratovanja, tehnično ureditev in druge okolnosti generalno ureja za plovne mline 500 din, za potočne pa 30 din od vsakega kamna določen letni prispevek, ki je v obstoječih razmerah neizvedljiv. Ta prispevek kvarno učinkuje na s kmečkimi prebivalstvom najtesneje povezani del našega narodnega gospodarstva.

Argument, ki ga navaja gradbeno ministrstvo v svojem odloku od dne 29. 11. 1938, šte. 49867, češ da povzročajo mlini na plovni rekah škodo na obrežjih vodotokov, ne drži. Res pa je, da ravno ta podjetja odbijajo vodo od bregov in da so na poškodbah bregov krive popolnoma druge okolščine, ki pa so izven vsake krivde mlinov, oziroma žag. Tako so predvsem po dolgoletnih skušnjah praktikov glavni vzrok upadanja obrežja **nalivi deročih rek kot so Mura in Drava in njih čisto se menjajoče hitrosti**, ki se menjava od 50 cm do 8 m vodne brzine na sekundo. V mnogih primerih so vzrok poškodbam nestrokovnjaško izvršeni mostovi in prehodi železniških in cestnih naprav. Nešteti primeri dokazujejo, da se hitrost toka na nereguliranih rečnih krajih, kjer stojijo mlini, v kratkem času toliko zmanjša, da si morajo mlini poiskati boljše vodne razmere in preseliti svoja podjetja. Zgradbe Wolfovega sistema za regulacijo rek so dokaz tem navedbam. Ne kaže tedaj iskati krivca v naših primitivnih in nedolžnih malomlinarskih razmerah in **spravljati naše stoletja obstoječe eksistence v propast**. Bolj kot to je važno, da se ugotove dejanske prilike vodotokov z ozirom na naša obrt-

na podjetja na krajih samih in da se zastopnikom naših združenj da prilika strokovnjaško dokazati nevzdržnost uvodoma navedenega argumenta.

Uredba o vodnem prispevku obremenjuje tudi naše **potočne mlinarje**, ki so gotovo nedolžni na poškodbah obrežij plovni rek. Glede teh mlinov, ki sporadično (v vsem 3 mesece skozi vse leto) obratujejo na svojih primitivnih pripravah z največ 1—2 paroma kamnov, je škoda zgubljati vsako besedo, saj bi morala zadostovati že okolnost sama, da jih je z ozirom na njih mizerne razmere zakonodajalec oprostil pridobnine. V ostalem se v tem oziru sklicujemo na vlogo Zbornice z dne

14. t. m., naslovljeno na g. ministra dr. Kreka v Beogradu.

Ne glede na različne prilike (vodno moč) na različnih vodah in neenake eksistenčne pogoje v različnih pokrajinah predvideva predmetna uredba obremenitev zgolj mlinarskega in žagarskega stanu, čeprav tangira interes regulacije rek in potokov celotno prebivalstvo in zadene tem huje naše mlinarje iz razloga, ker pomeni ta prispevek z ozirom na obstoječe obveze mlinarjev do banovine glede jamstva za obrežje — novo, torej dvojno obremenitev.

Da se dotaknemo še visokosti predmetnega, mlinarjem predpisane prispevka, naj omenim, da

znaša ta eno tretjino polovice davčno uradno ugotovljenega letnega čistega donosa posameznih podjetij na Muri in Dravi. Že samo iz tega razloga je ta dajatev nevzdržna ter vzbuja sum, da se hočejo pod silo razmer ukiniti naše obrti.

Tudi tem žrtvam se v morebitno korist države ne upiramo, če se nam da odškodnina za našo imovino in če se zadostno jamči eksistenca mlinarjev in njih rodbin.

Na podlagi navedenih razlogov prosimo:

P. n. ugledna Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani blagovoli pokreniti novo predstavko pri pristojnem ministrstvu ter nam doposlati prepis iste tako, da bodo tudi združenja s svoje strani mogla po posebni, v ta namen izvoljeni deputaciji treh zastopnikov intervenirati za popolno ukinitve krivično predpisane vodnega prispevka za melioracijski sklad.

čunu predvideni donos skrajni maksimum, tako da je vsako zvišanje donosa nemogoče. V kolikor se v proračunu predvidevajo višji donosi, so posledica višje podlage ozi. višjega donosa zadnjih let, tarifa pa je ostala ista.

Anuitetna služba

mestne občine mariborske predstavlja najtežje breme mestnih finanč, vendar so bile vse anuitete plačane točno ob zapadlosti. V tekočem proračunskem letu se je ponovno pokrenila akcija za znižanje obrestne mere posojil, v kolikor so znašale nad 8 odstotkov. Uspeh je bil zadovoljiv in se je znižala 8 in pol in 9 odstotna obrestna mera na 8 in pol, 8 in celo na 7 in pol odstotka. Edino en zavod je znižanje 9odstotne obrestne mere odklonil. Finančni efekt tega znižanja znaša približno 200.000 din. Sedaj obrestuje občina samo pri enem zavodu eno posojilo po 9 odstotkov.

Kakor že prej omenjeno, predvideva proračun najetje dveh posojil po 2 in 5 milijonov dinarjev, ki jih je mestni svet že sklenil, in to za komorno peč v plinarni in modernizacijo naprav ter za obratno glavnic mestnih podjetij.

Stanje mestnih dolgov je znašalo začetkom tekočega proračunskega leta 61.779.727 din. Tekom leta je bilo realizirano eno posojilo v znesku 500.000, odplačanih pa je bilo 2.716.129 din, tako da se koncem proračunskega leta zniža stanje posojil na 59.563.598 din. Z novimi posojili bodo narasli mestni dolgovi na 67 milijonov 563.598 din. Višjih dolgov občina nima.

Končno pripominja ekspozice, da znašajo celotni osebni izdatki občine 12'56 odstotka vseh izdatkov. Osebnih izdatki mestne uprave kot take so višji in znašajo v odstotkih 16'01 odstotka, zato pa so izdatki mestnih podjetij manjši in predvidevajo le 9'86 odstotka proračuna. Osebnih izdatki so torej v Mariboru dokaj nizki.

Mestno gospodarstvo mariborsko

62 in četrt milijona izdatkov

V četrtek zvečer je imel mariborski mestni svet sejo, na kateri je razpravljalo o novem proračunu, ki je bil po daljši razpravi z malenkostnimi spremembami sprejet.

Iz obširnih pojasnil, ki sta jih zlasti podala župan dr. Juvan in finančni referent ravnatelj Hrstelj, izhaja, da je tudi novi proračun realen in sestavljen v znamenju skrajne štednje. Upoštevali so se, kakor naglašajo podani ekspozice, vse neobhodne potrebe, da se bo mogel občinski obrat nemoteno razvijati. Seveda je bilo treba mnogo koristnih in potrebnih predlogov in načrtov odložiti za boljše čase.

Celotni proračun predvideva 62.218.440 dinarjev izdatkov in ravno toliko dohodkov. V primeri s tekočim proračunom so izdatki za 2.100.240 dinarjev večji. Na mestno upravo samo odpade 27.356.627, na mestna podjetja pa 34.861.810 dinarjev. Proračun obsega tudi samostojni regulacijski sklad, ki ima 1.600.000 dinarjev izdatkov in ravno toliko dohodkov. Ustanove izkazujejo 9059 dinarjev izdatkov in 6107 dinarjev dohodkov.

Izdatki

so razdeljeni takole: osebni izdatki 7.820.360 din (12'56% vseh proračuna), splošna mestna uprava 2.933.840 (4'71%), osebna in imovinska varnost 761.670 (1'21% vseh izdatkov), finančna stroka 8.181.810 (13'15%), gradbena stroka 1.485.980 (2'39%), zdravstvo 2.315.100 (3'72%), socialno skrbstvo 4.573.490 (7'35%), šolstvo 1.443.860 (2'33%), znanost in prosveta 293.400 (0'48%), obrt, trgovina in tujski promet 270.000 (0'44%), veterinarski sklad, ki je nekaj novega, 166.000 (0'27%), razno 550.000 (0'88%) in na Mestna podjetja 31.422.980 dinarjev (50'50% vseh izdatkov).

Dohodki

so predvideni takole: splošna mestna uprava 43.590 (0'07 odstotka), mestne davščine 19.169'030 (30'8 odstotka), finančna stroka (povračila mestnih podjetij) 5 milijonov 542.410 (8'9), gradbena stroka 625.000 (1), socialno skrbstvo 60.600 (0'09), veterinarski sklad 166.000 (0'28), razno (prihranki prejšnjih let) 1.750.000 (2'82) in končno mestna podjetja 34.861.810 dinarjev (56'04 odstotka vseh dohodkov mestne občine).

Iz pojasnil, podanih na seji, je razvidno, da je v proračunu precej povišana postavka za osebje. Več nameščenecv bo treba upoko-

jiti, ker so dosegli zakonita leta. — Razen tega je bilo prevzeto v mestno službo več uslužbencev, ki so bili doslej le v rahlejši zvezi z občino, kakor popolno poobčenje deklškega vzgojnega zavoda »Vesna« in enega uslužbenca galske čete.

Izdatki splošne mestne uprave so se zvišali zaradi visokih postavk za dokončno ureditev gradu (tudi viteške dvorane) za 1 milijon in za nadzidavo poslopja gledališke uprave, zaradi razširjenja študijske knjižnice 400.000, kakor tudi za prispevek mestnim podjetjem za vzdrževanje poslopij, ki jih uporablja mestno poglavarstvo, za 212.500 dinarjev.

Finančna stroka se je zvišala zaradi novih anuitet posojila za plinarno v znesku 2 in za obratno glavnic mestnih podjetij 5 milijonov dinarjev.

Socialno skrbstvo se je zvišalo radi prispevka mestnim podjetjem v znesku 412.500 dinarjev k anuitetni službi za delavsko kolonijo. Hišice te kolonije so bile zgrajene iz socialnih ozir in v socialne namene in je torej pravilno, da občina kot taka prispeva mestnim podjetjem za znižanje pasivnosti kolonije.

Partija »Razno« se je zvišala za 350.000 dinarjev za kritje izpadka v depozitnem skladu (Vesna).

Povečanje izdatkov mestnih podjetij je nujna posledica razvoja podjetij, ki vedno fluktuira in se ravna po konjunkturi, gospodarski potrebi itd.

Izredne postavke, t. j. 1.000.000 din za preureditev gradu, 400.000 din za preureditev gledališke uprave oz. študijske knjižnice in 350.000 din za kritje izdatka »Vesne«, se krijejo iz prihrankov prejšnjih let in ne obremenjujejo proračuna, v katerega so vnesene iz budžetsko-tehničnih razlogov. Dolgov iz prejšnjih let občina nima.

Nov je veterinarski sklad, predpisan s pravilnikom banske uprave. Ta sklad pa ima lasne dohodke in takisto ne obremenjuje proračuna.

Znatno se je tokrat znižala postavka gradbene stroke, to pa zato, ker se je razlika do prejšnjega iznosa prenesla na regulacijski sklad.

Med dohodki je nova postavka: povračila mestnih podjetij za napravo načrtov in za nadzorstvo stavb MP, za cestna dela, izvršena radi preložitve in polaganje raznih napeljav MP pri regulaciji mesta ter za izvršena stavbna dela za MP. S tem se je odpravil stari nedostatek v obračunskem

razmerju med mestno upravo in mestnimi podjetji.

Proračun predvideva iste

davščine,

kakor se pobirajo v tekočem finančnem letu, in v isti višini. Izjemo tvorijo le mestna uvoznina na koks, ki se je povišala od 50 par na 2'50 dinarja za metriki sto, to pa zato, da se zaščiti mestna plinarna pred inozemsko konkurenco. O tej zadevi smo že zadnjič obširno poročali.

Donos posameznih davščin in mestnih dajatev je kalkuliran, kakor naglašajo ekspozice, previdno in stvarno, vendar pomeni v prora-

K predlogu o ustanovitvi devizne centrale

Nered, ki je v zadnjem času nastal v deviznem poslovanju zaradi vedno novega spreminjanja deviznih navodil in predpisov, je povzročil tudi predlog, da se ustanovi še pri nas devizna centrala. Predlog je morda sam po sebi utemeljen in tudi pravilen, izkušnje pa vemo, da samo načelna pravilnost predlogov ne zadostuje, temveč zavisi vse od tega, kako se potem ti predlogi izvajajo.

Tako je tudi z devizno centralo. Istočasno, ko se predlaga ta centrala, se tudi že predlaga, kdo naj tvori to centralo. In že zopet prihaja na dan stara šablona, da bi namreč imeli v tej centrali prvo in odločujočo besedo zastopniki ministrstev in državni gospodarski instituti, kakor Prizad in Zavod za pospeševanje zunanje trgovine.

Takoj moramo poudariti, da se za takšno devizno centralo prav lepo zahvaljujemo in da jo smatramo za popolnoma odveč. Po dosedanjih izkušnjah namreč moramo sklepati, da bi nova centrala pomenila še večje komplciranje poslov, nove pristojbine in tudi nove sitnosti.

Če se že ustanovi devizna centrala, potem ima smisla samo centrala, v kateri imajo uvozniki in izvozniki, če že ne odločilno pa vsaj soodločujočo besedo. Ti so najbolj zainteresirani na gladkem poteku deviznih poslov, ti poznajo najbolje vse težave v deviznem prometu in ti se bodo tudi v resnici potrudili, da se bodo vse težave hitro rešile. Državni zastopniki bi smeli imeti v devizni centrali le dolžnost kontrole, da bi varovali državne interese. Ta njih dolžnost ne bo težka, ker se je dosedaj še vedno izkazalo, da naši uvozniki in izvozniki spoštu-

jejo državne interese, dočim ni mogoče reči, da bi se vedno od državnih organov spoštovali tudi njihovi interesi. Zlasti devizni predpisi nudijo v tem oziru dovolj dokazov.

Devizna centrala je v resnici potrebna, toda le centrala, ki je brez birokratizma. Če bi pa morali dobiti birokratično devizno centralo, pa je res bolje, da sploh ne dobimo nobene. Težav je tudi brez te centrale že itak več kot zadosti.

Proizvodnja nafte v Evropi

Prvo mesto v proizvodnji nafte v Evropi zavzema seveda Sovjetska Rusija, kjer tudi proizvodnja stalno raste. Leta 1932, je znašala 21'3 milijona ton, leta 1936, že 27'4, leta 1937, 28'3 in leta 1938, 29'3 milijona ton. Izvoz nafte iz Sovjetske Rusije pa je v zadnjem času zelo omejen. Na drugem mestu je Romunija, katere proizvodnja pa nazaduje, ker so začeli nekateri vreleti usihati. Največjo proizvodnjo je dosegla Romunija leta 1936, ko je dosegla proizvodnja 8'7 milijona ton. Naslednje leto je padla na 7'1, leta 1938, pa na 6'6 milijona ton. Na tretjem mestu je bila še leta 1937. Poljska, lani pa jo je Nemčija prekosila. Nemška proizvodnja nafte raste konstantno ter je narasla od 0'23 milijona ton v letu 1932, na 0'44 v letu 1936, na 0'5 v letu 1937, in na 0'62 milijona ton (zaradi priključitve Avstrije). Poljska proizvodnja nazaduje narahlo ter je padla od 0'53 v letu 1932, na 0'5 milijona ton v letu 1938.

Naročajte »Trgovski list«!

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 21. januarja objavlja: Pravilnik o ustanovah človekoljubnega značaja, ki se bavijo z zavarovanjem pogrebnih stroškov in stroškov za bolezen, in o skladih za pokojninsko zavarovanje. — Odločbo o posebnih taksah za potrdila Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine — Spremembe in dopolnitve §§ 14. in 21. uredbe o organizaciji ministrstva za promet in prometne službe — Navodila za nostrifikacijo diplom pomožnega osebja v socialni in zdravstveni službi — Odločbe občne seje državnega sveta k t. 2. čl. 10. v zvezi s čl. 15. zakona o drž. svetu in upravnih sodiščih — Naredbo za zatiranje škodljivcev in bolezni sadnega drevja — Odredbo o imenovanju izpitne komisije za posluževalce parnih motorjev in kolvoskih naprav — Spremembe v slaležu državnih in banovinskih uslužbencev v območju dravske banovine.

Sestanek vseh lesnih trgovcev štajerske

bo v sredo, dne 1. februarja ob 10. dopoldne v prostorih Združenja trgovcev v Mariboru. Sestanek sklicuje Osrednji odsek Zveze trgovskih združenj. Na sestanku niso vabljeni le delegati lesnih odsekov pri združenjih, temveč vsi lesni trgovci.

Poročal bo predsednik osrednjega odseka Ivan Škrbec.

Razpravljalo se bo zlasti o lesnem izvozu v Nemčijo in Madžarsko.

Denarstvo

Ljubljanska kreditna banka

bo izplačevala s 1. februarjem 1939 stara dobroimetja kot sledi:

1. v celoti se likvidirajo vse stare vloge na vložne knjižice in tekoče račune do din 15.000—, po stanju 26. maja 1932;

2. vsem starim vlagateljem do din 50.000— se izplača 10%-na kvota, vlagateljem preko din 50 tisoč pa 3%-na kvota. Izplačila kvot se vršijo od sedanjega salda po stanju vlog na dan 26. maja 1932, pri čemer se predčasno izvršena izplačila odbijejo.

Po 31. marcu 1939 nedvignjene obresti in kvote se prenesejo na nove, vsak čas razpoložljive račune.

Banka je medtem preselila svojo podružnico iz Novega Sada v Beograd, Prizrenska ul. 2 (nasproti hotela Moskva), ki začne s poslovanjem 1. februarja 1939. Podružnica Novi Sad je radi preselitve ukinjena.

Nova podružnica je edini predstavnik slovenskega denarništva v prestolnici ter bo z uvedbo gotovo ustrezno potrebam tukajšnjih gospodarskih krogov.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 22. januarja navaja naslednje spremembe (vse številke v milijonih din):

Zlata podloga se je povečala za 0,3 na 1910,7.

Devize izven podloge so narasle za 3,15 na 590,97.

Vsota kovanega denarja se je povečala za 9,4 na 354,2.

Posojila so skupno padla za 14,5 na 1705,6, in sicer so nazadovale menična za 9,6 na 1666,9, lombardna pa za 4,9 na 38,7.

Razna aktiva so se zmanjšala za 42,7 na 2052,9.

Obtež bankovcev je nazadoval za 145,9 na 6440,8, obveze na pokaz pa so zato narasle za 95,36 na 2390,8.

Razna pasiva so se povečala za 15,6 na 232,1.

Skupno kritje je naraslo od 27,63 odst. na 27,80 odst., samo zlato pa od 27,48 odst. na 27,64 odst.

Obrestna mera banke pa je ostala še nadalje neizpremenjena.

Vedno nove pritožbe zaradi deviznih težav

Trgovska industrijska zbornica v Splitu je poslala Narodni banki naslednjo brzojavko: »V zadnjem času ima cementna industrija pri Narodni banki in finančnem ministertvu velike težave, da dobi potrebne zneske svobodnih deviz za plačilo svojih najbolj nujnih obveznosti v tujini, kakor za plačilo prevoznine, zavarovalnine, provizij itd. Vsa ta izplačila tvorijo le neznamenit odstotek deviz, ki jih cementna industrija uvozi v državo za svoje prodano blago. Ta popolnoma nerazumljivi postopek je spravil cementno industrijo v silno težaven položaj ter more povzročiti, da bo izgubila ta industrija po svetu svoj dober glas, ki si ga je s težavo pridobila. Če se bo sedanje postopanje nadaljevalo, potem bo izvoz cementa prenehal, delavci bodo brez posla, država pa bo prejela manj deviz.« — Brez komentarja!

Pogajanja za ustanovitev italijanske banke v Jugoslaviji so tik pred zaključkom. Nova banka bo ustanovljena v prav kratkem času. Glavni delničar nove banke bo Banca Commerciale Italiana.

Istovrstno z odpoklicom doktorja

Schachta s predsedniškega mesta Reichsbanke so nastale tudi druge važne spremembe. Predvsem je Reichsbanka prenehala biti avtonomen zavod, temveč je le še organ države. Zato se bodo tudi spreminjala pravila banke, da o sklepih

banke ne bo več odločal direktorij banke, ki bo v bodoče le še posvetovalni organ. Novi predsednik dr. Funk bo sam izdal vse sklepe, pri tem pa bo v večjih vprašanjih seveda prepuščal odločitev maršalu Göringu.

Zakaj se seli industrija na jug?

Anketa v Trgovskem domu v Zagrebu

Vprašanje selitve industrije na jug je postalo v zadnjem času že tako aktualno, da so v Zagrebu priredili o tem vprašanju posebno anketo. Tudi v Ljubljani in drugih slovenskih mestih bi bila podobna anketa potrebna, ker bi se potem morda tudi omogočila skupna akcija Zagreba in Ljubljane, da se odpravijo vsaj glavni razlogi, ki silijo industrijo, da zapuša prečanske kraje. Na anketi v Zagrebu se je seveda v prvi vrsti govorilo o vzrokih, ki silijo industrijo iz Zagreba. Večina teh razlogov pa velja tudi za Ljubljano in bi se mogla v poročilu o anketi beseda Zagreb nadomestiti z besedo Ljubljana.

Anketo je priredilo Društvo diplomiranih ekonomistov v Zagrebu. Anketa je bila zelo dobro obiskana ter so se je udeležili v velikem številu tako zastopniki vseh gospodarskih stanov kot tudi zastopniki občine in banovine.

Anketo je otvoril predsednik društva inž. Mehmetagić, ki je poudaril, da so mnoga podjetja hotela delati v Zagrebu, a so to misel iz raznih razlogov opustila, mnoga pa so se tudi že kar preselila na jug, in sicer v celoti ali pa le deloma. Posledica tega je, da Zagreb stalno nazaduje kot industrijsko središče, s tem pa tudi kot gospodarsko središče. Odveč je govoriti o tem, kako velike koristi bi imelo vse zagrebško prebivalstvo od tega, če bi industrija v Zagrebu napredovala in rastla. Posebno zagrebška okolica bi dobila s tem polno možnost zaslužka. S pomočjo industrije napredujejo vse druge panoge gospodarstva. Pa tudi v narodno obrambnem oziru je važno, da je industrija razdeljena po vsej državi, ne pa da je nagrmaden le v eni pokrajini.

Inž. Vlado Antojić je nato govoril o industrializaciji Zagreba z urbanističnega stališča. Dejal je, da so sedanje industrije Zagreba razkropljene po vsem mestu. Regulacijski načrt mesta predvideva industrijski del mesta na vzhodu, kar je ugodno tudi zaradi vetrov, ki bi odnašali dim iz mesta. Velik del tega mesta je tudi že danes prikladen za industrijo in bi bilo treba samo še razširiti cesto ob kanalu. Nujno pa je, da se poceni industriji pogonska sila in zato treba sezidati električno hidrocentralsko ali pa napeljati zemeljski plin iz Bujavice po posebnem vodu.

Zastopnik mestnih podjetij je nato razložil, kako velike težave morajo premagovati mestna podjetja, ki so tako obdačena ko vsa druga podjetja, poleg tega pa morajo skrbeti za javno razsvetljavo in skrbeti za dohodke mestu. V te namene gre 47 odstotkov vseh bruto dohodkov mestne elektrarne. Če bi se zgradila nova elektrarna, kalorična ali na vodno silo, bi ta veljala od 150 do 300 milijonov dinarjev. Kljub temu pa skuša elektrarna industriji ustreči kolikor le more.

G. Mirko Sagrač je govoril o mestnih in banovinskih davčinih. Dočim se plačuje v Beogradu na državne neposredne davke samo doklada 25%, morajo v Zagrebu plačevati davkoplačevalci 75% (in v Ljubljani 95%) mestnih in banovinskih doklad. V nekaterih mestih v državi se od industrij tudi ne pobira nikakva trošarina in nikakva uvoznina. Velike davčine ovirajo razvoj industrije.

Daljši referat je imel nato generalni direktor Industrijske zbornice Marko Bauer. Dejal je, da pada Zagreb, ki ima vse pogoje,

da je naše gospodarsko središče, v revščino, ker gospodarstvo v mestu dejansko nazaduje. Ena negativnih strani mesta Zagreba je, da nima občina prikladnega stavbišča za industrijska podjetja. Če si ga nabavijo industrialci sami, potem imajo težave zaradi regulacijskega načrta, ker se zaradi vil, palač in zelenih pasov okoli mesta ne smejo dostikrat uporabljati stavbišča za industrijo.

Posebno težko pa je to, da se vnaša v naše gospodarstvo duh nezadovoljstva. Večina delavskih gibanj ne nastaja iz socialnih razlogov, temveč iz strankarske političnih. Industrija ni poklicana v to, da bi reševala politična vprašanja. Zakaj se torej sil v takšne stvari. Električna mestna centrala je krparija ter s svojim dragim tokom ne more ustreči industriji.

Industrija je v Zagrebu preveč obremenjena z mestnimi, banovinskimi in državnimi davčini. Banovine bi se morale financirati na ta način, da jim država

prepusti vse realne davke. Neugoden je za Zagreb tudi njegov tarifni položaj. Zagrebška industrija mora dovažati v mesto primarne proizvode in jih potem predelane izvažati v kraje, kjer jih more prodati. Večina zagrebške industrije je navezana na vzhodni del države. Zato mora svoje izdelke daleč prevažati, železniška prevoznina pa je silno draga. Zato pada število zavarovancev v Zagrebu. Izgubiti samo en mesec 8000 zavarovancev, se pravi izgubiti 8000 ljudi, ki so vzdrževali cele rodline. Če bi se to še nadaljevalo, bo padel Zagreb popolnoma v revščino.

G. Grivičić navaja, da se industrije selijo predvsem zato, ker plačujejo drugod manjše davščine.

Direktor mestne električne centrale inž. Ribić pravi, da je kritika mestne elektrarne upravičena samo v onem delu, ko se graja, da ni elektrarna gospodarsko dobro organizirana. To pa je posledica

dica tega, ker se zahteva od elektrarne, da je dobrodelna ustanova.

Industrialec Müller izjavlja, da je predrag električni tok eden glavnih vzrokov poleg davštin, da se industrija seli iz Zagreba. Dejstvo je, da je v mnogih drugih krajih električni tok znatno cenejši ko v Zagrebu. Zagreb mora dobiti zato cenejši tok.

Dr. Bičanić meni, da je krivda za industrijski zastoj tudi v vojni psihozi, ker se ljudje zaradi vojne nevarnosti boje investirati denar v industrijo. Za industrijo je važno tudi kreditno vprašanje, toda v Zagrebu za cenene kredite industrije ne skrbi nihče. Smatra tudi, da je postala občinska birokracija mnogo preveč komodna, ki ni sposobna za noben polet.

Dr. inž. Hahn pa je mnenja, da je glavni razlog gospodarskega zastoja v tem, ker nimamo nikakega tehnično-gospodarskega načrta in se zato tudi ne more začeti izvajati racionalna industrializacija. Silno se čuti pomanjkanje notranje organizacije za industrializacijo dežele.

S kratkim resimejem je nato predsednik Mehmetagić zaključil anketo.

Tudi v Ljubljani bi bila potrebna podobna anketa, ker še bolj ko Zagreb potrebuje industrijo Ljubljana in še bolj ko Zagreb se ogiba nova industrija Ljubljane.

Skrbimo za stanje vaši!

Iz predavanja direktorja Hig. zavoda dr. I. Pirca

O kmečki slovenski hiši je beseda. Zdi se, da smo se po dolgem času spet obrnili na vprašanje: kako živi in kaj nam še lahko da kmečka hiša, ki je temelj našega naroda in vsakega kmečkega naroda. Ravnatelj Higienkega zavoda dr. Pirc je imel snoči v okviru Socialno ekonomskega instituta lepo predavanje z naslovom »Socialno-zdravstveni problemi in raziskovanje slovenske vasi«. Njegovo predavanje je bilo strokovno, pa kljub temu vsestransko in zanimivo, navezati pa je mogel tudi na lepo vrsto novjših razprav na tem področju, kar je dokaz, da smo se končno Slovenci le premaknili od pesimizma do trdega proučevanja in dela. Da bo pa to delo za ozdravitev in napredek naše dežele in ljudstva imelo uspeh, je treba izdelati pravi načrt in priskrbeti potrebna sredstva za njega izvedbo. O pripravi načrta je poročal predavatelj sledeče:

Pokazali so se mnogi znaki nevarnosti, da se vir naše ljudske moči — kmečki dom — zruši. Ti znaki so tolikšni, da je skrajni čas, da jih vsa javnost opazi in spozna in s pomočjo oblasti odvrne. Po teh potrebah se mora ravnati tudi splošna usmeritev našega gospodarskega, zlasti industrijskega razvoja. Okrepiti se mora vas, ta postaja eno najvažnejših vprašanj našega narodnega gospodarstva, kakor so pokazali s svojimi razpravami mnogi močje (gg. Gosar, Uratnik, Maister, Žumer in drugi), vendar pa si o tem še ne moremo ustvariti popolne slike. Beg z dežele, brezposelnost v podeželju, nevdružno stanje kmečkega delavstva so znaki globoke krize, ki jo more rešiti le načrtno gospodarstvo. Vzroki pač utegnejo biti različni. Najhujši znak propadanja pa je zaostritev socialno-zdravstvenega problema. In tudi tu ne moremo doseči uspeha brez nadrobnega in načrtnega dela. — Očitno je, da dosedanja zdravstvena in socialna politika ni mogla preprečiti propadanja in degeneracije prebivalstva in širjenja patoloških pojavov.

Prvi je začel delati po novem dr. Štampar, ki je že leta 1924. zapisal: Prva etapa... se je mogla organizirati in razvijati samo okoli velikih središč, okoli večjih mest... Druga etapa našega dela bo posvečena v glavnem asanaciji vasi.

Higiensko dviganje naše vasi

je pričela pri nas pospeševati akcija Higienkega zavoda. Raziskovanja so pokazala, da je naša vas daleč zaostala v svojem razvoju kot naselbina, čeprav vaščani sami niso zaostali ne gospodarsko, ne kulturno in ne socialno. Najbolj pa je od stiske prizadeto najširše kmetijsko ljudstvo. Temu manjkajo vse hišne in javne naprave, ki jih imajo mesta in bogatejši ljudje. Nalezljive bolezni se najbolj širijo na kmetih in največ je tu žrtev, največja je umrljivost dojenčkov, največ je jetike, več ko v industrijskih okrajih. Padanje rojstev ni že nič manjše ko v mestih (od leta 1921. do 1937. s 30-7 na 22 tisočink), največje pa v zadnjih letih. Ta izredni pojav obsega zlasti okraje Laško, Litija, Logatec, Ljubljana-okolica, Maribor-desni breg, Celje-okolica, Gornji grad, Črnomelj in Radovljica. Padee je pa manjši pri nezakonskih otrocih in je zaradi tega n. pr. Maribor levi breg dosegel celo naraščanje rodnosti. Umetna regulacija rojstev je torej verjetno segla že na deželo in postaja nevarna. Pri Srbih in Hrvatih ni teh pojavov tako splošno. Vprašati se je zato treba, ali se res ne more pri nas prehraniti več ljudi in ali nismo že prenaseljeni in kako preprečiti nadaljnje padanje rojstev.

Življenjska bilanca Slovence

Umrljivost znaša v pretežno kmečkih predelih po podatkih od leta 1933./35. 15,7‰, v vsej deželi 14,4 in v mestih le 10,2 odstotka. V vasi umrejo trije, ko v mestu samo dva. Splošno se umrljivost seveda niža tudi v kmečkih okrajih, pa znatno manj ko v mestih. Eden glavnih vzrokov utegne biti

pomanjkanje strokovnjaškega zdravljenja.

Največja je umrljivost v okrajih Ptuj-okolica, Dolnja Lendava in Maribor-levi breg, torej v svetu viničarskega proletariata, kjer vla-

dajo revščina, zaostalost in slabe higienke razmere. Treba je hitro pomoči. Kako je naše propadanje v zvezi z gospodarsko oslavitvijo, dokazuje to, da je padala umrljivost do leta 1930. za eno tretjino, od leta 1931. dalje pa le še za eno sedemnajstino. Gospodarska stiska je imela pri nas nedogledne zle posledice in nujno je treba ustaviti razdiralno silo bede, ki desetkuje slovensko ljudstvo v njegovih življenjskih temeljih.

Bolezni

Za splošno stanje so značilne bolezni, zlasti akutne črevesne bolezni, ki se v zdravih vases ne razširijo. Med 24 okraji pri nas so najslabši v zadnjih 17 letih dolenski okraj (Novo mesto, Brežice, Krško), Bela Krajina ter ptujska in celjska okolica. Za mnoge bolezni pa nimamo rednih podatkov, tudi nimamo redne preiskave otrok, ne poznamo stanja prehrane, ki je najvažnejša. Zdrava hrana in zadostna daje odpornost, ker daje krepko kri. Nasprotno pa glad pripravlja hypovitaminozo, tla za bolezen. Znanstvene metode za ta razmerja so dosegle že znaten razvoj, da bi mogli to preurediti in doseči, da bi padla rahitis in druga obolenja, ki jih je mnogo.

Alkoholizem in prehrana sta tudi v tesni zvezi, ker slaba hrana pospešuje pojave pijanstva in zaradi nje je to tako hud problem. Šibkejše telo ima manjšo odpornost. Pri nas se je s tem vprašanjem pečal že rajni dr. Krek. Znani so mnogi nemški in neki srbski raziskovalci. Hig. zavod raziskuje s pomočjo Prizada, pri nas pa samostojno v vasi Smartno pri Celju in Rodine pri Črnomlju po 30 siromašnih družin ter 10 premožnejših. Nekaj so raziskali že v več pokrajinah, a najbolj značilni so rezultati Prekmurja. Ugotovilo se je, da je prehrana večinoma nezadostna in da je ena četrtna ljudi navezana na postranski zaslužek (172.443), druga tretjina posestev pa je vedno na tem, da odpove ob slabih letinah ali ujmah.

Načrtno proučevanje

Higienska zaostalost naše vasi je posledica prevelike davčne

obremenitve in premajhne skrbi za vas. Kmečka občina krije komaj najnujnejše svoje upravne potrebe. Gospodarske, tehnične in higienske pridobitve ostanejo samo želje. Važna je že uvedba elektrike, vendar pa je treba enotnega splošnega načrta in ne samo priložnostne pomoči. To kaže tudi primitivnost naše vasi v pridobivanju pitne vode, odprave odpadkov in gnoja, v stanovanjskih prostorih, hlevih, poteh itd. Uvesti je treba skupinske vodovode in pokrajinske ter celotno načrtno asanacijo vasi. Domačije kot edince se moramo lotiti po nadrobni proučitvi, za kar je dala dober primer obdelava vasi Melinci ob Muri. Manjka regulacija reke, ureditev vasi, hiš, izsušitev močvar. Vas ima 1100 duš, a je zaostala tehnično in telesno. Večina kmetov ima pod 6 orlov zemlje in si pomagajo na vse načine, a vse brez sistema. V nemirnih časih je bila vas vedno hudo prizadeta (od Turkov, Madžarov, krize). Ima svoj tip domačije, toda zidanih hiš je le polovica, ostale so iz blata ali iz lesa. Voda je slaba in v zvezi z gnojnicami in reko, črpalke imajo samo 4 vodnjaki. Tudi strojevi ni. Pač pa je tu dosti otrok, v nekaj družinah celo po 10 do 11. Od bolezni sta glavni malarija in golšavost. Vas ima 3 kretene in 20 pohablencev — posledica premajhne skrbi za siromaške otroke. Nevarne so tu tudi epidemije griže. Zdravijo se večinoma po domače. Kretenezem pa prihaja od medsebojnih ženitev, golšavost od tal, podnebja in bede. Manjka jim tudi drv in obleke, otroci se v šoli onesveščajo zaradi lakote. — Posebno mlajši so tudi duševno zaostali. Manjka tako rekoč srednji tip. Tudi tu pa n. pr. obe knjižnici skupaj nimata dosti več ko 100 knjig itd.

Podobnih podatkov bomo žal morali spoznati iz mnogih naših vasi. Nezdruvo, slabo živče in na telesnem speče ljudstvo propada.

Predavatelj je navedel še nekaj primerov. Naglasil je tudi veliki pomen gradiva, ki bi ga morali zbirati sistematično in s pomočjo domačih izobraženih ljudi. Delo vodijo zavodi, ki jim pa manjka prilagodljivosti. Popisne pole dele lahko tudi inteligentni dijaki. Za uvod so poučile nekatere knjige o stanju vasi (Mödemdorfer, Dobersék idr.). Za tipizacijo vasi so važna raziskovanja univ. prof. Melika in St. Vurnika. Nagravajati bi morali tudi pravilno prezidavanje. Za pravilno in načrtno preureditev in ozdravitev naše vasi pa je treba skupnega napora in — sredstev.

Pripombe predsednika Uratnika so še poudarile predavateljevo misel, da bi asanacija vasi v smotreni izvedbi pomenila tudi veliko delo za dvig našega celotnega gospodarstva na deželi in v mestih.

Zunanja trgovina

1 milijardo dinarjev kredita je dovolila italijanska vlada po vesti rimske »Tribune« za pospeševanje izvoza italijanskih izdelkov v Jugoslavijo. Predvsem se bo skušal povečati izvoz avtomobilov, strojev, kemikalij in riža.

Pogajanja za izvoz 5000 vagonov naše pšenice v Italijo se še niso mogla zaključiti, ker na eni strani nima Prizad dovolj pšenice, na drugi strani pa je cena naše pšenice še vedno previsoka.

V italijanskem kliringu je izplačala Narodna banka nakaznice do št. 221 z dne 14. Jan. 1939.

Romunski pristojni uradi namestavljajo v kratkem začetki pogajanja z Madžarsko zaradi 350 milijonov levov, ki so zamrzili na Madžarskem romunskim izvoznikom.

Poljska vlada je povečala izvozno premijo za rž, ječmen in oves na 8 zlotov za met. stot.

Turški uradni krogi so se začeli pogajati z zastopniki londonske stavbene družbe »Brasserie« o postavitvi velike tovarne za motorje v Turčiji. Za postavitev tovarne je pripravila turška vlada 10 milijonov turških funtov.

Koncem tega meseca bo odpotovala iz Nemčije večja delegacija, da

sklene s Sovjetsko Rusijo novo trgovinsko pogodbo. V zvezi s tem se govori, da kažejo ta pogajanja prizadevanje Nemčije, da zboljša svoje odnose z Rusijo, da bi s tem imela bolj proste roke na zapadu.

Angleško-italijanska trgovinska pogajanja se bodo v kratkem pričela. Prvi gospodarski svetovalec angleške vlade Ross bo zaradi tega še koncem tega meseca odpotoval v Rim. Klirinski saldo v korist Anglije znaša sedaj okoli 1 milijona

funtov in se naj bi likvidiral z večjim izvozom Italije v Anglijo.

Bojkot japonskega blaga so zahtevali na velikem zborovanju v Washingtonu. Neka govornica iz Avstralije je sporočila, da se v Avstraliji bojkot japonskega blaga že z uspehom izvaja.

Japonske oblasti v Hankovu so sporočile zastopnikom tujih trgovskih družb, da bo odpravljena prepoved uvoza blaga iz njih držav na vlake.

Kitajsko, če vsa tuja trgovska zastopstva na Kitajskem popolnoma ustavijo svoje obratovanje.

Washingtonska vlada je odredila, da smejo dobivati državna naročila samo kovinska podjetja, ki izplačujejo svojim delavcem minimalne mezde. Te so določene na jugu države na 45 centov za uro, na zapadu pa na 62,5 centa.

Perzijska vlada je naročila v Nemčiji 65 lokomotiv za tovarne

Trgovskemu naraščanju!

Mnogo se danes zahteva

Boj za obstanek se vedno bolj poostre. To dokazuje vedno večja politična napetost po svetu, ko skušajo vse države čim bolj potencirati svoje sile in ko so edino v ta namen nastali razni totalitarni režimi; to dokazuje pa tudi poostrena konkurenca v poslovnem življenju. V tej silno povečani konkurenci more priti naprej samo tisti, ki popolnoma obvlada svojo stroko, ki se je v resnici dobro strokovno pripravil. Če celo pa velja to za naše kraje in naše razmere, ko se vedno bolj uveljavlja tudi v domači detajlni trgovini tuji kapital. Proti temu kapitalu ima naš človek le eno prednost, svojo trdno voljo, da napreduje in svojo strokovno usposobljenost, da more zaradi nje konkurirati tudi s kapitalno njemu nadmočnimi podjetji.

Mnogi mladi trgovski ljudje pa se ne zavedajo vsega tega in ni redko, da se tega ne zavedajo niti oni, ki morajo skrbeti za naobrazbo našega trgovskega naraščanja. Posledica tega je, da je za naše strokovno šolstvo preslabo poskrbljeno in da se tudi premalo gleda na to, da bi imel naš naraščaj ob obiskovanju strokovnih šol res to, kar bi moral imeti.

Vse drugačna važnost, ko pri nas, pa se polaga drugod po svetu na res dobro strokovno izšolanost trgovskega naraščaja. Tako smo čitali v švicarskem listu od pretekle nedelje oglaš neke zasebne šole v Curihi o njenem šolskem učnem načrtu. (Ime šole nameno-

ma izpuščamo, da ne bi kdo mislil, da delamo reklamo za to šolo.) Šola ima devet oddelkov.

V splošnih trgovskih strokovnih tečajih je učni načrt naslednji: individualna novodobna vzgoja za vso pisarniško, prometno, hotelsko in zasebno-tajniško službo in za vse panoge trgovskega poklica, kakor knjigovodstvo, korespondenco, računstvo, bančništvo, špediterstvo ter jezike.

Nadaljevalni tečaji imajo ta program: pouk v vseh šolskih predmetih s posebnim oziranjem na praktično življenje. Uvajanje v razne gospodarske panoge, da se s tem doseže dobra podlaga za izbiro poklica. Pouk v poštni, telefonski, železniški in carinski službi.

Tečaji za prodajalke: Uvedba v vse posebnosti prodajalne službe. Pouk v obveščanju s strankami in o razgovarjanju z odjemalci. Praktična dekoracija izložb, reklama, prodajna umetnost in blagovnanstvo.

Ze samo ti splošni učni načrti dokazujejo, da se od trgovskega naraščaja zahteva v tujini zelo mnogo in da s tem naraščajem ne bodo mogli tekmovali oni, ki ne bodo vsaj tako strokovno usposobljeni. Zato je nujno potrebno, da oni, ki vodijo usodo naroda, posvete več pažnje strokovnemu pouku naraščaja, da pa tudi naraščaj sam gleda, kako bi sem čim bolj strokovno usposobil.

Napredek naše trgovine je odvisen le od strokovne usposobljenosti trgovskega naraščaja.

Praktični nasveti

Kako prihranimo na poštini

K notici, ki smo jo pod tem naslovom sporočili med praktičnimi nasveti, nam sporoča poštna direkcija v Ljubljani naslednje:

Pošta dovoljuje, da se morajo na tiskovinah trditi na tiskano besedilo samo v cenikih, reklamnih oglaših, borznih naznanilih in poslovnih okrožnicah z roko ali na mehaničen način vpisati ali spreminiti številke, imena potnikov, dan in ura njih prihoda in imena krajev, ki jih nameravajo obiskati.

Opomine za poravnanje dolga pa pošta ne šteje med poslovne okrožnice in zato se na takšnih opominih ne sme z roko napisati številka računa in dolžni znesek.

Na posetnice pa je dovoljeno poleg popolnega naslova pošiljatelja napisati tudi voščilo, zahvalo, izraz sožalja ali vrljivosti, toda z največ pet besedami ali z običajnimi kraticami.

Predpisi glede poštinih tiskovin pa so na poštah in na direkciji na razpolago.

Treba je biti zgovoren, a ne prezgovoren

Prodajalec mora imeti namazan jezik in znati mora, da zaplete odjemalca v prijeten razgovor. Ne sme pa biti prodajalec tako zgovoren, da pove preveč ali da celo slabo govori o svojem podjetju, čeprav nehoti. Dostikrat zapelje želja po prodaji prodajalca, da pove več, kakor bi smel povedati. Tako je nekoč neka prodajalka sitno hvalilo šivalni stroj, ki ga je hotela prodati. Pri tem je prišla tako v ogenj, da je pokazala na stroj,

ki so ga prinesli nazaj, ker kupec ni plačeval obrokov, ter dejala: Vidite, ta stroj bi Vam mogla dati za 500 din ceneje, ker bi ga Vam mogla prodati kot novega, tako dobro je ohranjen. Toda tega ne storim in Vam vse po pravici povem. — Stranka pa je to odkrišarčnost sprejela drugače in si je rekla, da najbrže v tej trgovini sploh tako delajo, da prodajajo stare stvari za nove. Izgubila je zaupanje v solidnost trgovine — in ni je bilo več nazaj.

Biti zgovoren je dobro, biti prezgovoren — pa slabo!

Kaj svetuje strokovnjak trgovcu

1. Ne pošiljaj le cenikov! Povej nekaj o svojem blagu. Opiši ga in podčrtaj njegove prednosti! Glej na to; da poučiš odjemalce na prednosti, ki jih ima tvoje blago!

2. Propagandne tiskovine naj bodo neka posebnost, pri tem pa tako napeta, da jih prejemnik ne vrže takoj v koš. Če ne vzbudi reklamna tiskovina nobenega zanimanja, potem gotovo ni dobro sestavljena. Glej da so tvoje tiskovine bolj učinkovite ko tiskovine konkurenta.

3. Pokaži svojim odjemalcem uporabo svojega blaga! Dobro jih pouči, kako morajo ravnati z blagom, zlasti če gre za novost.

4. Olajšaj odjemalcem uporabo svojega blaga! Dobro jih pouči, kako morajo ravnati z blagom, zlasti če gre za novost.

5. Tudi to je važno, da je blago vedno dobro zavito. Ljudje dajo na to zelo mnogo. Če le more, jim pošlji blago na dom. Marsikdo

že ni kupil blaga, ker bi ga potem moral nositi po mestu.

6. Glej, da bo za vse odjemalce nakupovanje prijetnost in da ne bodo pri izbiri blaga v zadregi. Vedno opozarjaj, da morejo blago naročiti tudi telefonično!

7. Vsaka dobava mora biti takšna, da pravi odjemalec, da je ravno to naročil in nič drugega.

8. Hitro treba postreči odjemalcem in vedno jim je treba pokazati pripravljenost, da se jim ustreže. Raje bodo prišli k tebi.

Izvoz lesa je v letu 1938. nazadoval

Po uradnih podatkih smo izvozili v l. 1938. 1.015.899 ton lesa v vrednosti 891,1 milijona din. Leta 1937. pa smo izvozili 1.208.004 tone v vrednosti 1,13 milijonov din. Po količini je torej naš izvoz nazadoval za 192,105 ton ali za 15,98%, po vrednosti pa je padel za 242 milijonov din ali za 22,34%. Cena lesa je torej še v večji meri padla ko pa izvoz sam.

V posamezne države smo izvozili:

	1. 1938.		1. 1937.	
	tisoć ton	za mil. din	tisoć ton	za mil. din
Albanijo	6,5	6,2	7,3	5,8
Alžir	13,5	12,3	23,6	21,2
Argentino	38,3	37,8	44,1	41,6
Avstrijo	11,2	13,9	31,9	37,7
Belgijo	6,8	6,9	39,0	23,7
Češkoslov.	8,8	18,7	16,6	27,3
Egipt	20,6	16,3	37,3	30,4
Anglijo	99,2	122,0	196,3	228,0
Francijo	8,9	9,8	15,9	23,3
Grčijo	61,8	44,2	60,1	43,9
Madžarsko	132,5	75,8	130,6	79,7
Malto	4,3	3,5	7,0	5,1
Maroko	16,0	13,8	14,1	13,0
Nemčijo	206,6	216,0	127,3	159,3
Nizozemsko	27,7	24,0	49,9	42,4
Palestino	10,8	9,1	11,4	9,7
Španijo	0,9	0,9	0,7	0,7
Švico	8,2	9,5	9,9	15,2
Tunis	12,7	11,4	14,6	13,9
vse druge države	39,9	47,0	45,3	63,4

Nalepne propagandne znamke

XIX. Ljubljanskega vele-sejma

so izšle v slovenskem, srbsko-hrvatskem nemškem in francoskem jeziku. Izdelane so zelo lično po osnutku avtorja g. Borisa Raceta, diplomiranega tehnika iz Ljubljane. Uprava Ljubljanskega vele-sejma prosi trdke, da se teh znamk poslužujejo in jih na željo takoj brezplačno dostavi.

Lipski pomladni sejem 1939

bo letos od 5. do 13. marca, in sicer vzorčni sejem od 5. do vključno 10. marca, veliki tehnični sejem z gradbenim sejemom pa od 5. do vključno 13. marca.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snai obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

Davčni svetovalec

Taksiranje dobavnih listov

Na vprašanje (z. t. v. C.) pojasnjujemo sledeče: Pri nas se v trgovskem poslovanju skoraj redno porablja dobavni listi. Posebno so v rabi tam, kjer kupec kupljenega blaga ne prevzame takoj, ampak se mu dostavi po slugi, nosaču, pošti itd. Po dostavi ali tudi hkratu z dostavo blaga se izdajo računi, ki se tudi pravilno kolkujejo. Nekateri organi finančne kontrole so mnenja, da je tudi dobavne liste brezpogojno taksirati ne glede na to, ali se pozneje izda pravilno kolkovan račun. To stališče ni pravilno, ker je v nasprotju z načelom, da je računski kolek za eno in isto kupčijo plačati le enkrat. Dobavni listi so prosti kolka, seveda le pod pogojem, da se izda račun in pravilno kolkuje. O kolkovanju dobavnih listov je ministrstvo finane z razpisom z dne 11. IV. 1934, br. 29.104, pojasnilo tole: »V onih primerih, kjer se pred končno izročitvijo (blaga) izdajajo dobavni listi, s katerimi se blago radi izbire pošilja in kateri se izdajo v čisto kontrolne namene podjetja samega, da bi se znalo, katero blago s skladišča je v prometu, takih dobavnih listov ni treba kolkovati kot račune, ker ne predstavljajo izvršeno izročitev blaga in ker se o tem, ako se izročitev izvrši, izda račun, kolkovan po tar. post. 34. Toda ako bi se ugotovilo, da je po dobavnem listu izročitev blaga izvršena, a kolkovan račun ni bil izdan, se mora proti takemu podjetju za vsak primer uvesti kazensko postopanje.«

Po analogiji tega razpisa ni treba kolkovati tudi dobavnih listov, ki se v kupčijah izdajajo pri nas, ker se pravilno izda hkratu z dostavo ali takoj po dostavi pravilno kolkovan račun. Priporoča se pa, da se opremi dobavni list s pripombo, da je taksa po tar. post. 34 plačana.

Dobave - licitacije

Natisk 5000 telefonskih imenikov. Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje z direktno pogodbo dobavo 5000 telefonskih imenikov po vzorcu, kakor je natiskan zadnji imenik. Interesenti dobe natančne pogoje v ekonomskem oddelku poštne direkcije. Kolkovane ponudbe se sprejemajo do 10. februarja t. l. do enajste ure.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 30. januarja ponudbe za dobavo vodovodnih cevi, vijakov, železne in pocinkane železne pločevine, plosnatega železa, kositrar, i. dr.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 14. februarja ponudbe za dobavo 400 kosar pletenih iz vrbe, pločevinastih posod za barve in pepel, lanene jadrene, lanenega platna, sukanca, merlina, medenastih oči i. dr.

LICITACIJE

Dne 30. januarja bo v pisarni štaba za utrjevalna dela v Ljubljani licitacija za nabavo raznih tehničnih predmetov in orodja.

Dne 6. februarja bo pri Upravi zavoda »Obilicevo«, Kruševac licitacija za dobavo raznih kemičnih predmetov, dne 7. februarja za dobavo kompletnega aparata za steriliziranje vode in dne 16. februarja za dobavo baze za civilne maske in škatel za čuvanje teh maske.

Dne 7. februarja bo pri Upravi III. odd. vojno-tehničnega zavoda v Čačku licitacija za dobavo smrčkovih desk.

Dne 9. februarja bo pri Štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo specialnih šotorov; dne 18. februarja za dobavo raznega fotografskega materiala.

PRODAJA

Direkcija šum v Vinkovcih prodaja dne 31. januarja z ofrtno licitacijo večjo množino hrastovega lesa. (Predmetni oglaš so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Občni zbor

8. redni občni zbor Kreditne banke, d. d. v Murski Soboti bo 18. februarja ob 15. uri v bančni posvetovalnici v Murski Soboti. Delnice se morajo založiti osem dni pred občnim zborom.

Doma in po svetu

Narodna skupščina se sestane že 30. januarja. Na dnevnem redu je razprava o predlogu verifikacijskega odseka. Računa se, da bo verifikacijska debata končana dne 5. februarja, nakar bi skupščina izvolila dne 6. februarja novo skupščinsko predsedništvo. Proračunska debata bi se v skupščini začela šele v začetku druge polovice februarja.

Finančni odbor narodne skupščine se sestane v prvi polovici februarja, da prouči novi državni proračun.

Novi senator dr. Varady je po svojem imenovanju dal listom daljšo izjavo, v kateri je naglasil, da bo njegovo delo zelo olajšano, ker je politična situacija Jugoslavije urejena in njen zunanji ugled utrjen, kar je zaslug dr. Stojadinovića in njegove vlade. Izredno ga tudi veseli, da sporazum med Madžarsko in Jugoslavijo napreduje. Ta atmosfera medsebojnega zaupanja med obema državama bo tudi v veliko korist madžarski manjšini v Jugoslaviji.

Papeški nuncij msgr. Ettore Ferlic je prišel v Zagreb, da se udeleži škofovske konference.

Za novega bolgarskega vojaškega atašea v Beogradu je imenovan major Sava Genov.

Za novega bana drinske banovine je imenovan dosedanj po-

Predsednik zveze je Rudolf Rukamčnik bana donavske banovine Vladimir Jevtić.

Banska uprava savske banovine je najela pri Hranilnici savske banovine 10 milijonov din posojila, ki ga bo porabila za dovršitev bolnišnice v Glini, Sisku, Sl. Brodu, Slavovski Požegi in Osijeku.

Pokojninski zavod v Ljubljani je kupil del nunskega vrta v Ljubljani ter bo tu sezidal pet velikih hiš s 60 manjšimi stanovanji. Hiše bodo veljale 12 milijonov din.

Število trgovinskih obratov na območju novosadske trg. industrijske zbornice se je v l. 1938. dvignilo od 11.344 na 11.572. Število obrtniških obratov pa od 21.350 na 21.558.

Zveza pekov kraljevine Jugoslavije v Zagrebu je bila preteklo nedeljo ustanovljena v Zagrebu. Vina, kot podpredsednik pa je bil izvoljen tudi g. Vinko Požar iz Ljubljane.

Odpusti delavcev v Sloveniji se množe, kar je predvsem sezonska posledica. Tako je tovarna usnja Woschnagg v Sošanju odpustila 37, tovarna »Jugotantin« v Sevnici 42, tvrdka Ehrlich pri Ločah 34 in lesna trgovina »Marijin grad« v Nazarijih 50 delavcev.

Na trgu z ribami v Dalmaciji so padle cene zaradi velike množine neprodanih rib.

Imenovana je nova uprava delavske zbornice v Sarajevu. 21 članov uprave pripada Jugorasi.

Proces zaradi kršitve znane pogodbe o gradnji požarevske železnice proti advokatu Blagojeviću,

inž. Krstanoviću in tovarišem, je bil odložen na neznani čas. Obtoženec se očita, da so oškodovali državo za 200 milijonov din.

Mestno poglavarstvo v Karlovcu bo odpravilo davščino na tujce.

Pri kantonalnem ljudskem glasu vanju v Curihu je bil zakonski načrt o prepovedi mazaštva odklonjen z 72.529 proti 56.475 glasovom. Tako ostaja v napredni švici še nadalje v veljavi zdravstveni zakon iz l. 1854. Najuspešnejša propaganda proti zakonskemu načrtu je bilo poudarjanje, da zdravniki ne smejo imeti monopola.

Predsednik Roosevelt je izjavil, da ameriški pravni svetovalci vlade proučujejo možnost ukinitve prepovedi izvoza orožja v Španijo. Menda bodo to vprašanje proučili, ko bodo Francove čete že vkorakale v Madrid.

Japonci so zbrali na kitajskem bojišču nove čete ter se zato pričakuje v kratkem japonska ofenziva.

Pri občinskih volitvah v zapadni Poljski, ki so bile v 32 mestih, so dobili kandidati nacionalne opozicije 327 mandatov, druge opozicijske stranke 88, vladni kandidati pa samo 107 mandatov.

Naval beguncev iz Katalonije v Francijo ne prestanjo naraščati. Francoska vlada je izjavila, da lahko sprejme 50.000 beguncev, ne pa več ter predlaga, da bi se določila za španske begunce posebna nevtralna cona ter bi begunci v tej coni živeli od mednarodne dobrodelnosti. Večji del španskih beguncev pa

namerava francoska vlada namestiti v svojih kolonijah.

Nemško-španski kulturni sporazum je bil slovesno podpisan v Burgosu.

Nekateri angleški in skandinavski parlamentarci predlagajo, da se za l. 1938. podeli Noblova nagrada min. predsedniku Chamberlainu, ker da je samo on rešil lani Evropo pred vojno.

Velikanska potresna katastrofa je zadela državo Chile, zlasti pa mesti Valparaizo in Talci. Celi bloki hiš so se pogrezli v zemljo. Po prvih vesteh je zahteval potres okoli 2000 smrtnih žrtev. Pozneje vesti pa pravijo, da je katastrofa mnogo hujša in da je bilo samo v mestu Talci 2000 mrtvih. Skupno število smrtnih žrtev cenijo nekateri kasnejša poročila celo na 12 tisoč ljudi. Na potresnem ozemlju so porušeni tudi skoraj vsi mostovi in vse železniške proge.

Radio Ljubljana

Sobota, dne 28. jan. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Otroška ura — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Zimski prazniki v Zilji (Boris Orel) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Beseda k prazniku (F. S. Finžgar) — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Vesel glasben večer. Nastopajo: Akademski pevski kvintet, Šramel kvartet in člani »Gra-

fike«, ki pojejo kuplete — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja dne 29. januarja. 8.00: Salonski kvartet — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve — 9.45: Verski govor (dr. Ignacij Lenček) — 10.00: Šramel kvartet »Stirje fantje« — 11.00: Plošče — 11.30: Koncert operne glasbe. Sodelujejo: ga. Pavla Lovsetova, Robert Primozič; član op. gled., radijski orkester — 13.00: Napovedi, poročila — 13.20: Harmoniko igra Rudolf Piliš — 17.00: Gospodarska škoda pri slinavki in parkljevki (dr. Zibert Simon) — 17.30: Trboveljski pevski jazz-kvartet in plošče — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Klavirski koncert: ga. Marta Valjalo — 20.30: Radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije Emona.

Ponedeljek dne 30. januarja. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Zdravniška ura: Mladeničem in mladenkam na pot (g. dr. Anton Breclj) — 18.20: Plošče — 18.40: Umetnostni spomeniki na Štajerskem: Sladka gora (dr. Fr. Stele) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Sentimentalni in veseli napevi. Poje Drago Zagar, igra radijski orkester — 21.10: Komorni trio (gđc. Fr. Ornikova, C. Sedlbauer, M. Lipovšek) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Lipski pomladni sejem 1939

Začetek: 5 marca

60% popusta na nemških železnica, znatni popusti v drugih državah

Vsa pojasnila dajejo: Zvanični biro lajpcijskega sejma, Beograd, Knez Mihajlova 33/1.

in častni zastopniki:

Ing. G. Tünnies, Ljubljana, Tyrševa 33 — Telefon 27-82

in

Josip Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25 — Tel. 20-87

VELEŽGANJARNA

Tvornica likerjev, ruma, vinjaka, vina-vermuta, barmeta, malinovca iz gorskih malin

Viktor Meden - Ljubljana

Celovška cesta št. 10 — Telefon štev. 20-71

TRGOVCI!

Damske in otroške predpasnike od navadnih do najfinejših kvalitet izdeluje na veliko tvrdka

F. I. GORIČAR LJUBLJANA, Sv. Petra c. 29

Izvrsten kroj, lepi vzorci! Zahtevajte ponudbe!

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla, porcelana in keramike. Stavbno in umetno steklarstvo. Specialna zaloga in okvirjanje slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA

Wolfova ulica št. 4

Telefon 33-80

Trgovci popust!

SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z.

LJUBLJANA

Tyrševa cesta 33

Svilene rute

na debelo pri

FRANC DOBOVIČNIK, Celje

Stara, dobro uvedena pariška komisijska tvrdka želi v Franciji zastopati sposobne tovarne

Korespondenca: nemška, francoska — Ponudbe pod: »Export-Import France« na upravo Trgovskega lista

Ob novem letu obnovite naročnino za »Trgovski list«!

Trgovci! Visok zaslužek!

V Vašem lastnem interesu je, da v Vaši trgovini forsirate prodajo »AGA« za masažo s smrekovim ekstraktom. — Nudim Vam najvišji mogoči zaslužek in posebno novoletna darila

Zahtevajte cenik!

„AGA“ za masažo

Samoprodaja za dravsko banovino

Dolinšek Vitomir

Celje

JUGOČESKA

Jugoslovansko-češka tekstilna industrija d. d.

K R A N J

Proizvaja:

barvano in

tiskano blago

iz bombaža in

umetne svile

Zahtevajte proizvode te domače tvornice!

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zov.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konta, štrace, jourmale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd.